

Høringssvar vedr. Aarhus Kommunes eksterne retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

Af

Amnesty International Danmark

AnsvarligFremtid

Det Økologiske Råd

Greenpeace

Mellemfolkeligt Samvirke

Oxfam IBIS

Vedvarende Energi

Verdens Skove

WWF Verdensnaturfonden

Til Aarhus Kommune

Tak for muligheden for at indgive høringssvar på det vigtige spørgsmål om Aarhus Kommunes ansvar for at sikre ansvarlige investeringer samt kommunens mulighed for at påvirke samfundet positivt gennem samme. Vi har læst retningslinjerne med interesse og har følgende overordnede kommentarer. Herefter følger vores uddybende kommentarer og anbefalinger.

Overordnede kommentarer

- **Der er mange gode takter i retningslinjerne. Der er samtidig plads til forbedring, hvis kommunen skal få succes med at omsætte de gode intentioner til effektiv handling**
- **Det halter fortsat med systematisk at følge FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv (UNGP). Ikke mindst ift. at sikre passende åbenhed om dialogen med navngivne, problematiske virksomheder.**
- **Vi mener ikke, at udkastet til retningslinjer understøtter en klimaansvarlig investeringsstrategi i henhold til Parisaftalen**
- **Det er uklart, hvorvidt kommunen vil indtænke hensyn til biodiversitet. Det bør præciseres.**

De positive takter

Det er positivt, at Aarhus Kommune

- har været i dialog med flere civilsamfundsorganisationer i forbindelse med udarbejdelsen af nærværende retningslinjer
- ønsker at investere i tråd med sit ansvar samt generelle holdninger og værdier.
- i sine retningslinjerne for ansvarlige investeringer nu nævner de mest centrale normer på menneskeretsområdet, nemlig UNGP og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. Det gjorde investeringspolitikken fra februar 2017 desværre ikke. (pkt. 1.3)
- nævner skat som et tema (pkt 2.4)
- ønsker at tilvejebringe størst mulig åbenhed i arbejdet med ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab (pkt. 6.1)
- lægger op til proaktiv dialog med interessenter om udmøntningen af retningslinjerne (pkt. 7.2). Vi forstår på kommunen, at det også skal gælde repræsentanter for det brede civilsamfund. Dialogen bør også omfatte kapitalforvalterne, så disse indgår i en konkret og formaliseret dialog med interessenter om kommunens investeringer.
- lægger op til løbende evaluering og justering af retningslinjerne (pkt. 7.3)

Plads til forbedring

Menneskerettigheder og transparens:

- **FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv status bør fremhæves**
Århus Kommunes udkast til retningslinjer indeholder lige nu en unødvendig 'kattelerm' ift. UNGP og OECD's Retningslinjer. Det er u hensigtsmæssigt at lade andre institutionelle investorers nuværende praksis ift. implementering af UNGP være udslagsgivende for Aarhus kommunes implementering af samme. Hvor virksomheder ifølge UNGP skal respektere menneskerettighederne, så er det statens – og i forlængelse heraf kommunens – rolle at beskytte menneskerettighederne. Derfor bør teksten "i takt med danske og internationale institutionelle investorers praksis for implementering af disse." i punkt 1.3, stk.4 på side 1 slettes, så der ikke kan herske tvivl om, at Aarhus kommune er bevidst om sit udvidede ansvar. Endvidere bør UNGP's væsentligste pointer også fremhæves i en faktaboks på samme vis som fx PRI og Global Compact er blevet det.
- **Håndteringen af selskaber med grov/systematisk overtrædelse af internationale konventioner for menneskerettigheder m.m. skal ske i tråd med normerne i pkt. 1.3**
Formuleringen i pkt. 2.1 er inkonsistent med de internationale normer og dermed kommunens egne retningslinjer. Pkt. 2.1 bør derfor præciseres.

Den nuværende formulering sætter fokus på, at grove overtrædelser er tilladelige, så længe der kan observeres en 'klar forbedring af forholdene' gennem aktivt ejerskab. Det efterlader efter vores vurdering for stort rum til fortolkning – og er i strid med kommunens ansvar under de internationale konventioner.

Aarhus Kommune bør retteligt undgå/droppe investeringer i virksomheder, der på grov og/eller systematisk vis overtræder de internationale konventioner og normer. Virksomheder med usystematiske overtrædelser kan være egnede til en aktiv ejerskabsindsats, men den nuværende formulering, mener vi, er i strid med kommunens udvidede ansvar for at beskytte mennesker mod negative menneskeretsindvirkninger forårsaget af virksomheder (ift. private virksomheders ansvar for 'blot' at respektere menneskerettighederne)

- **Politikken bør i punkt 2.4 henvise direkte til at man ift. ansvarlig skattepraksis følger OECD's retningslinjer for multinationale selskaber og G20/OECDs principper for virksomhedsledelse.** Der er et stort fokus på og behov for at investorer i stigende grad tager ansvarlig skattepraksis med i deres overvejelser. Skattebetalinger er en nødvendige for at offentlige institutioner kan understøtte en bæredygtig økonomisk udvikling. Der kan være direkte og afledte negative påvirkninger på menneskerettigheder af selskabers skatteplanlægning. God praksis kan være at udarbejde en specifik politik som investor (f.eks. som IFU, 2015), eller på anden måde gå offentligt ud med sine forventninger til selskaber (som f.eks. PBU, 2017, eller Norges Bank Investment Management, 2017).
- **Større åbenhed er mulig og ønskværdig**
Aarhus Kommune kommer ikke til at leve op til egen målsætning om størst mulig åbenhed i arbejdet med aktivt ejerskab og ansvarlige investeringer, hvis kommunen ikke ønsker at sætte navn på, hvilke virksomheder man udøver aktivt ejerskab overfor.

De internationale normer giver rum for, at der kan tages et vist hensyn til passende fortrolighed og timing omkring offentliggørelsen af virksomhedsnavne og information, men ikke til en total mørklægning. Kommunen rammer ikke den rette balance mellem fortrolighed og åbenhed med nærværende udkast til retningslinjer.

PFA Pension, Swedbank og Kommunal Landspensjonskasse (KLP) i Norge viser, at det er muligt at offentliggøre overordnede detaljer om dialogens fremdrift med navngivne virksomheder. Aarhus Kommune bør derfor revidere pkt. 6.3 og løbende indfase offentliggørelse af virksomhedsnavne og fremdrift i de enkelte dialoger med virksomheder, der overtræder kommunens retningslinjer på området.

Ligeledes bør kommunens eksklusionsliste offentliggøres, som der er almindelig praksis for hos eksempelvis Københavns kommune og mange kapitalforvaltere.

Klimavenlige investeringer:

- **Udkast til retningslinjer sikrer ikke et tilstrækkeligt klimaansvar.**
Det er generelt positivt med Aarhus Kommunes erklærede ønske om at bidrage til at reducere den globale opvarmning og understøtte målene i Paris-aftalen (2015) gennem retningslinjer for kommunens investeringer. Vi er dog bekymrede for, at retningslinjernes generelle og meget overordnede karakter gør, at håndhævelse af dem og evaluering af investeringspolitikens erklærede målsætninger bliver vanskelig i praksis.

- **I forhold til afsnit 2.2:**

Vi ønsker en nærmere præcisering og konkretisering af, hvordan dette mål operationaliseres, så det praktisk kan anvendes af fondsforvaltere og ikke kun bliver en overordnet hensigtserklæring uden nogen praktisk betydning i investeringsøjemed.

Vi mener ikke, at retningslinjerne understøtter, at kommunen investerer i overensstemmelse med sine generelle værdier og holdninger på klimaområdet. Aarhus Kommune har en ambitiøs målsætning om at blive CO₂-neutral i 2030, og det hænger ikke sammen med fortsatte investeringer i fossilselskaber, der er i strid med Parisaftalens målsætninger om en maksimal gennemsnitstemperaturstigning på 1.5-2 grader.

Af udkastet til retningslinjer fremgår det, at kommunens overordnede målsætning er at opnå størst mulig forrentning. Med fortsatte investeringer i fossilselskaber giver det en økonomisk interesse i, at disse selskaber klarer sig godt. Kommunen bør være opmærksom på, at en sådan interesse i de fleste tilfælde vil konflikte med interessen for at løse klimaudfordringen.

Kommunens kriterier for engagerende dialog med fossilselskaber er alt for vage. Det er ikke nok, at selskaberne anerkender Parisaftalen. Hvis vi skal nå Parisaftalens mål, kræver det, at fossilselskaberne enten lukker forretningen ned eller omstiller deres forretningsmodel til et fossilfrit foretagende.

Omkring 80 % af kendte kul-, olie- og gasreserver skal blive i jorden, hvis vi skal nå Parisaftalens mål. Rapporten "sky's the limit" påviser, at vi på nuværende tidspunkt har den infrastruktur, der skal til for at udvinde de resterende 20% fossile reserver (og mere til)¹. Det betyder, at investeringer i ny infrastruktur er dybt problematiske. Enten vil disse investeringer resultere i, at vi ikke når Parisaftalens mål, eller også vil investeringerne strande og dermed være spildt kapital.

- Det relevante kriterie for aktivt ejerskab i fossilselskaber på CU200-listen, som byrådet har besluttet at have skærpet opmærksomhed på i forhold til klimamålene, er derfor at overtale dem til at stoppe med at investere i ny infrastruktur til udvinding eller transport af fossile brændstoffer. Sker dette ikke inden for en periode på 3-5 år, bør kommunen tage konsekvensen og ekskludere selskabet. Vi anbefaler dog ikke kommuner at gå i dialog med fossilselskaber om at ændre deres strategi på denne måde, da vi vurderer, at det ikke er realistisk, at en kommune kan overtale fx Shell og Chevron til at undlade at bygge en ny Tyraplattform.

Vi vurderer derfor, at Aarhus Kommune vil opnå det bedste resultat med sit aktive ejerskab ved at sætte særligt fokus på virksomheders efterlevelse af UNGP, OECDs retningslinjer for multinationale selskaber, biodiversitetskonventionen mv. og direkte skride til eksklusion af selskaber på CU200-listen, hvis forretningsstrategi indebærer investeringer i nye projekter til udvinding og transport af fossile brændstoffer.

Biodiversitet:

- **Hensyn til natur- og biodiversitet bør indskrives tydeligere.** Med undtagelse af klima, der nævnes specifikt i forhold til Paris-aftalens temperaturmål (2.2), savner vi generelt, at

¹ <http://priceofoil.org/2016/09/22/the-skys-limit-report/>

kommunens foreslåede retningslinjer for investeringer også specifikt inddrager hensyn til natur og biodiversitet, som fx udtrykt i Biodiversitetskonventionen (1992).

Vi foreslår, at biodiversitet og hensyn til natur nævnes specifikt som et eget punkt i retningslinjerne på linje med klima. Vi foreslår, at det udtrykkeligt nævnes i investeringspolitikken, at alle investeringer i skov og i industrier, der kræver skovprodukter så som biomasse, skal være i FSC-certificeret (Forest Stewardship Council) skov for at forhindre, at der investeres i afskovning og ubæredygtig skovdrift.

Slut